

Kinnitatud 26. mail 2010 Nooritsmetsa küla üldkoosolekul

Nooritsmetsa küla arengukava

aastani 2017

2010

Sisukord

- 1. Sissejuhatus
- 2. Küla kirjeldus aastal 2010
 - 2.1 Küla ajalooline taust
 - 2.2 Küla asukoht
 - 2.3 Küla elanikkond
 - 2.4 Küla elanike koostöö
 - 2.5 Küla looduslike olude kirjeldus
 - 2.6 Küla majanduslike olude kirjeldus
 - 2.7 Küla infrastruktuuri kirjeldus
- 3. Küla vajadused
- 4. Küla tulevikupilt (visioon)
- 5. Arengu eesmärgid ja tegevused elluviimiseks
 - 5.1 Kohaliku kultuuri ja ajaloopärandi säilitamine
 - 5.2 Väljaarendatud külakeskuse kompleks
 - 5.3 Korrastatud küla, majandus- ja infrastruktuur
 - 5.4 Terve, turvaline ja tunnustatud küla
- 6. SWOT analüüs
- 7. Tegevuskava ja eelarve 2010 – 2017
- 8. Arengukava jälgimine

1. Sissejuhatus

Nooritsmetsa küla arengukava aastateks 2010 – 2017 koostamist alustati 2010. aasta märtsi kuus. Oluline on kaasata küla arendustegevusse kogu piirkonna avalikkus. Arengukava valmimisele on kaasa aidanud aktiivsed külaelanikud ja Põlva Vallavalitsus.

Käesoleva arengukava koostamisel on oluliseks peetud, et arengukava sisu oleks läbi arutletud enamuse Nooritsmetsa küla elanikega. Mida suurem on osalejate arv arengukava koostamisel, seda põhjalikum ja reaalsem saab arengukava olema.

Arengukava koostamisel oli võimalus osaleda kõikidel küla elanikel. Info oli kättesaadav kõigile läbi valla lehe. Kokku on läbiviidud 3 küla üldkoosolekut ning mitmeid aktiivgrupikoosolekuid, kokku osales 70 inimest.

Tegevuskava koostamiseks ja arengusuundade väljatöötamiseks oli vaja analüüsida kohalikku olukorda, olemasolevaid võimalusi, puudusi ja hinnata ressursse.

Arengukava on oluline dokument selleks, et planeerida ühiselt tegevusi pikemas perspektiivis ja välja tuua nii küla tugevused kui ka nõrkused, mille kaudu välja tuua prioriteetseid tegevusi ja võimalikud arengusuunad tulevikuks.

Nooritsmetsa külade arengukava sisaldab arenguvisiooni ja konkreetseid tegevusi lähemale 7 aastaks ning jagab informatsiooni küla ajaloo, hetkeolukorra ja tuleviku arengusuundade kohta.

Arengukava on aluseks külaelanikele, MTÜdele, ettevõtjatele ning kohalikule omavalitsusele erinevate tegevuste (sh investeringute) elluviimiseks (toetamiseks) Nooritsmetsa külas, mis on suunatud eelkõige avalikule kasutusele ning tegevuste elluviimisel kaasabi taotlemiseks omavalitsusest, fondidest ja programmidest.

2. Nooritsmetsa küla kirjeldus aastal 2010

2.1 Küla ajalooline taust

Noritsemõts

Looritsemetsküla

Noorits- Metsküla

Noorits- Mõtsküla

Nooritsmetsküla

Heal lapsel mitu nime! Meie küla on läbi aegade mitmeid nime variante kandnud. Tänapäevaks on see – NOORITSMETSA.

Küla on varajasemal ajal kuulunud Tartumaa koosseisu, Võnnu kihelkonda. Alles 1925 aastal on Nooritsmetsa liidetud Võrumaaga. Sel ajal loeti küla suuruseks 1408,7 ha. ja siin elas 357 elanikku. Läbi ajaloo on küla piirid asetsenud teisiti.

Ajas tagasi vaadates on meie küla olnud tegus ja tubli. Oleme põllumajandusele orienteeritud küla olnud. Pole imestada, sest näiteks ennesõjaaegsel ajal meie küla ühelt põllult võetud mullaproov hinnati väga heaks.

Talud on olnud siin suhteliselt suured, põllumaa taludes varieerus 14 -38 ha., lisaks mets 2 – 12 ha. Sinna juurde veel loomulikult heina- ja karjamaad, taluaiad õunapuude ja marjapõõsastega. Igas talus enamasti 2 hobust, kuni 10 lüpsilehma, vasikad, lambad, sead kanad jne. Kõigiti ajakohasel tasemel oli tehnika, ei puudunud ka rehepeksumasin koos aurumasinaga (lokomobiiliga).

Rahaline sissetulek taludes tuli piimast, piimasaadustest ja linast. Enamikes taludes oli olemas kõik vajalik linade töötlemiseks.

Külasse ehitasid talumehed oma meierei , kust 1937 .a. läks maailma esimesele võinäitusele siingi valmistatud või. Värskevõi rühmas sai Eesti 19,2 palliga 2 koha (1 koha sai Taani 19,4 palliga). Laovõile omistati 18,2 palliga kvaliteedimärk.

Meie küla varasemad põlvkonnad võisid kõik vajaminevad jahud kohapeal jahvatada, ehitatud oli ja töötas tuuleveski.

Me külas on elanud targad ja virgad talupered, kes oskasid suurepäraselt ära kasutada käepäraseid tolmärgseid ehitusmaterjale. Omamoodi uhkus on meie külas 19 saj. lõpus ja 20 saj. alguses ehitatud sahihooned. Maakivist laudad , tallid, rehielamu tüüpi majad ei ole meie külas üksikud haruldused.

Teatakse ka küla oma surnuaiast.

Läbi aja on külas oma tööd teinud mitu seppa, kingsepp, loomulikult ka ämmaemand. Läbi aegade on külas olnud 3 kauplust, apteek, pank, koolimaja. Tegutsesid erinevad koorid (laulukoorid ja näitetrupp) ja kursused (toidutegemise kursus). Taluperemehed osalesid piima-, vee-, turba- ja majandusühistute töös. Haritust edendasid haridusselts ja rahvaraamatukogu, mis asutati 1921, milles olnud liikmeid 60.

Alates 1766.a. said lapsed oma algse hariduse kodukülas. 1904 aasta sügis talvel õppis koolis peaaegu 100 õpilast. Õpetajaid oli kaks. Enne sõjakoleidusi jõudsid kaks taluperet ühele lapsele anda kõrghariduse. Üks perepoeg õppis inseneri tarkusi, teisest sai arhitekt. Inseneritarkused nullis surmav kuul, arhitekt sai ainult õige pisut enne sõda õpitust Kesk-Eestis rakendada, siis viis tee sõja käigus Kanadasse.

Nõukogude korra ajal töötas meie külas ka haigla, asudes natsionaliseeritud 11 toalises majas. Haigla ja ka arsti vastuvõetud lõpetasid töö 1978 . a. mais.

1950. - ndatel oli külarahval võimalus meierihoone suures saalis rändkino poolt pakutavaid filme vaadata.

Nõukogu ajal käis põllumajanduslik töö kolhoosis. Alates 1996.a. hoiab põllud meie külas suuresti korras ja on suurimaks kohapealseks tööandjaks Miiaste POÜ.

2.2 Küla asukoht

Nooritsmetsa küla asub Põlva maakonnas, Põlva vallas. Külas asetseb äärealal, valla kirde poolses osas. Küla piir kirdes on ühtlasi ka piiriks Mooste ja Põlva valla vahel. Küla kaugus Põlva linnast on ca 13 km, Tartu linn jääb 45 km kaugusele ja Räpina linn 26 km kaugusele. Küla läbib lõik väiksemast kruusakattega riigimaanteest. Suuremad maanteed, Tartu – Räpina ja Põlva – Räpina, jäävad ca 4 km kaugusele.



Asend on sobilik tööl käimiseks Põlvasse, Tartusse ja Räpinasse. Nooritsmetsa läbiv bussiliiklus on praktiliselt olematu. Õpilaste bussid hommikul kummaski suunas (Põlva, Mooste) üks, õhtul samuti mõlemast suunast tagasi üks.

2.3 Küla elanikkond

Põhiline osa küla elanikkonnast asub ringina ümber suurt põldu, see moodustabki nn. külakeskuse. Elamuid asub ka hajali ümber nn. keskuse. Külas on privaatsed elamukrundid. Ideaalne elukeskkond ja hindamatu suvilate ja kodurajamiskoht.

Nooritsmetsa elanikkond on leidnud töö kas kohapeal või kasutab tööl käimiseks individuaaltransporti ümberkaudsetesse linnadesse. 01.01.2010. aasta Rahvastikuregistri andmete elab Nooritsmetsa külas 68 inimest, sh. lapsi 22, tööealisi 32 ja pensionäre 13.

2.4 Küla elanike kultuurielu ja koostöö

Kultuuriüritustel käiakse ümberkaudsetes külades ja linnades, lähim ring (käsitöö) asub Miiastes. Himmaste külakeskuses toimuvad valla jõulupeod lastele ja väikelast arendav loomering, samuti erinevad näitused. Erinevaid meelelahutuslikke üritusi pakub kõige lähemal naabervald Mooste.

On toimunud kolm külade üldkoosolekut, kahele on Nooritsmetsa küla eestvedamisel kaasatud naaberkülad Miiaste ja Adiste. Otsustati eraldi arengukavad koostada aga sellegipoolest ühistegevust ning koostööd naaberküladega jätkatakse.

Ühise huvitegevuse võimalused kohapeal puuduvad. Info vallas ja külas toimuva kohta saadakse põhiliselt vallalehe kaudu, mis ilmub 1 kord kuus kõigile tasuta. Küla elanikud on oma perest ja kodukohast hoolivad ning koostöövalmid, luues võimaluse koos arendada oma koduküla.

Ühistegevuse ja seltsielu edendamiseks on Nooritsmetsa külal hädasti vaja kooskäimise kohta, et paika panna plaanid ja hiljem neid ühistel ettevõtmistel rakendada.

2.5 Looduslike olude kirjeldus

Nooritsmetsa asub looduslikult kaunis kohas. Küla on ümbritsetud metsadega, mis kuulub eraomandisse kui ka RMK - le. On olemas järv (Sikuti järv) ja on rajatud kunstlikke veesilmi. Piirkond on liigirohke nii loomastikult kui taimestikult. Põllumajanduses kasutuses olevad ümberkaudsed maad on haritud ja viljakandvad, meil pole võsastunud ja harimata maid.

2.6 Küla majanduslikud olud

Arenenud on taime- ja loomakasvatus, oma tarbeks on majapidamistes olemas väikesed põllulapid ja marjaaiad.

- Loomakasvatus talu, piima müük

Hobidena võib välja tuua erinevad valdkonnad:

- Mesindus
- Lambakasvatus, käsitöö
- Kitsekasvatustalu
- Kalakasvatus
- Jahindus

Nooritsmetsa külas on ametlikult registreerunud ettevõtjaks ainult üks füüsilisest isikust ettevõtja: loomakasvatus talu, piima müük – FIE Üllar Koor.

Paljud ettevõtjad, kes küll pole kohalikud ettevõtjad, kuid pakuvad tööd ning tegutsevad ka Nooritsmetsa külas. Kohapealseks põhitegevuseks põllumajandus, suurim tööandja Miiaste POÜ. Puitmööblt ja muud vastavalt tellimusele valmistav Marek Villako FIE .

2.7 Küla sotsiaal-majandusliku infrastruktuuri kirjeldus

Teed – ülekaalus valla teed, mis hoitakse sõidetavad Põlva valla ja Põlva Teedevalitsuse poolt. Ka talvisel perioodil on teed hooldatud ja toimub lumetõrje ka erateedel.

Ühistransport – bussiliiklus toimub 2 korda päevas, mida on vähe...

Vesi – kõik majapidamised kasutavad oma salvkaevu. Külas asub üks puurkaev, Miiaste POÜ-le kuulva farmi juures.

Kanalisatsioon – mõnel majapidamisel oma settekaev, enamusel puudub.

Prügimajandus – enamikel majapidamistel on prügikonteinerid, mida tühjendatakse vastavalt prügifirmaga sõlmitud lepingule.

- Sideteenused – post toimetatakse postkasti 6 korda nädalas, olemas ka Eesti Posti postkast.
 - Internet – olemas WiFi leviga võimalus, kuid ei rahulda suuremat osa elanikkonda külas.
 - Elekter – olemas igal püsielanikul ja suvilaomanikul, kuid pinge kõigub ja ei jagune võrdselt kõikide majapidamiste vahel. Külas 3 alajaama.
 - Kauplus – kohapeal kauplus puudub, üks kord nädalas käib kauplusauto, mis rahuldab mõningased esmased vajadused.
- Raamatukogu – Himmaste Vallaraamatukogu on lähim võimalus, Mooste Raamatukogu
- Sotsiaaltöötaja vastuvõtt – külas kohapeal puudub koht kus kohtuda sotsiaaltöötajaga, lähim võimalus Himmaste külakeskuses
 - Vallaleht - Info vallas ja külas toimuva kohta saadakse põhiliselt vallalehe kaudu, mis ilmub 1 kord kuus kõigile tasuta.

3. Küla olukorra analüüs SWOT meetodil

TUGEVUSED <ul style="list-style-type: none">■ Kaunis loodus- ja elukeskkond■ Inimesed■ Asukoht■ Korras põllud■ Heakorrastatud majapidamised■ Hajaasustatud küla■ Turvalisus■ Järv	NÕRKUSED <ul style="list-style-type: none">■ Teedel vähene tolmutõrje■ Kiiruse piirang teedel■ Kooskäimise koha puudumine■ Meelelahutusliku ühistegevuse ja koha puudumine■ Info levik puudulik■ Elanike vähene aktiivsus■ Külavanema puudumine■ Küla ajaloo vähene uurimine■ Ääreala nõrk areng
VÕIMALUSED <ul style="list-style-type: none">■ MTÜ ja seltsi loomine■ Külaplatsi rajamine■ Infotahvlite paigaldamine■ Küla- ja taluviitade paigaldamine■ Lõkkeplats külaplatsile, pingid, varjualune, WC■ Seltsiruumide leidmine ja vajadusel rekonstrueerida■ Küla sümbolika väljakujundamine■ Küla ajaloo ja kroonika ülestäheldamine	OHUD <ul style="list-style-type: none">■ Elanike passiivsus■ Hoone ülalpidamine kallid ja kasutus väike■ Ettevõtlike inimeste puudus

<ul style="list-style-type: none"> ■ Arendada maaturismi ■ Laatade korraldamine ■ Teed tolmuwabaks ■ Bussiootepaviljoni rajamine ■ Püüelda roheliseks heakorrastatud külaks ■ Kaasata elanikud naabrivalvele ja küla turvalisusele ■ Supluskoha rajamine 	
---	--

4. Küla tulevikupilt (visioon)

Noortismetsa küla on aastal 2017 heakorrastatud, meeldiva elukeskkonnaga traditsiooniline maaküla. Külas on omad väljakujunenud traditsioonid ja elav seltsielu. Külaelanikud on aktiivsed, koostöövalmid ja oma kodukohast hoolivad. On arenenud maaturism, tõusnud on elatustase, vähenenud tööpuudus ja sotsiaalabi vajavate hulk. Külaplatsiga on antud võimalus seltsielule ja võimaldab mitmesugust tegevust vastavalt eale.

5. Arengu eesmärgid ja tegevused elluviimiseks

5.1 Kohaliku kultuuri ja ajaloopärandi säilitamine

- Küla ajaloo ja kroonika ülestäheldamine
Sh Koguda ja kättesaadavaks teha Noortismetsa küla areng läbi ajaloo informatsiooni kogumise koos piltidega.
- Küla ajalugu, võimalusi ja tegevusi kajastav veebileht;

5.2 Väljaarendatud külakeskuse kompleks

- Külaplats rajamine koos sinna kuuluvaga – lõkkekoht, pingid, varjualune, välikäimla
- Leida ühistegevuste läbiviimiseks seltsiruumid/hoone
- Ehitada või rekonstrueerida seltsiruumid
- AIP loomine (avaliku interneti punkt)
- Seltsiruumidesse sisustuse muretsemine.

5.3 Korrastatud küla majandus- ja infrastruktuur

- Bussiootepaviljoni paigaldamine;
- Küla viidad, talude viidad
- Külaplatsile infotahvli paigaldamine koos külakaardiga (sh teedevõrgustik ja talude nimed)
- Bussiliikluse vajaduste kaardistamine ja tihedam liiklus;
- Interneti kättesaadavuse parandamine
- Lume- ja tolmutõrje regulaarne teostamine
- Supluskoha rajamine, ala kus supelda ja palli mängida

5.4 Terve, turvaline ja tunnustatud küla

- Erinevaid tegevusvõimalusi, kogukondlikku ja sotsiaalset ettevõtlust arendav ja pakkuv küla;
- Arendada maaturismi

- Laatade korraldamine
- Külakogukonna kooskõimise ja ühistegevuse aktiveerimine ning traditsioonilise ühisürituste algatamine
- Interneti kättesaadavuse parandamine
- Küla aktiivsete inimeste toetamine, tunnustamine ja koolitamine.
- Seltsingu või MTÜ loomine
- Küla sümboolika väljakujundamine
- Elanikkonnale tervislikke eluviiside propageerimine
- Regulaarsete ühistalgute korraldamine; sh püüelda roheliseks heakorrastatud külaks
- Kohalike väikeettevõtjate huvide toetamine, soodustada väikeettevõtluse teket;
- Kohalike elanike huvidega arvestamine;
- Kohalike inimeste turvalisuse tagamine omavahelises koostöös- naabrivalve;

6. TEGEVUSKAVA 2010-2017

AEG	TEGEVUS, INVESTEERINGUOBJEKT	RAHASTAMISALLIKAS JA KOOSTÖÖ
2010	Küla infotahvli; teostus, püstitus	MTÜ; külaelanikud, Põlva vald
2010-2017	Küla – ja taluviitade teostus, paigaldamine	Fondid, MTÜ; Põlva vald, külaelanikud
2010-2017	Külaplatsi kompleksi välja arendamine, ehitamine	MTÜ; külaelanikud, Fondid, Põlva vald
2010- 2017	AIP väljatöötamine	Põlva vald
2010- 2017	Seltsiruumide leidmine ja rekonstrueerimine	Fondid, Põlva vald, külaelanikud, MTÜ
2010- 2017	Bussiootepaviljoni rajamine	Põlva vald
2010- 2017	Laatade korraldamine	MTÜ, külaelanikud
2010- 2017	Teed tolmuvaaks	Põlva vald
2010- 2017	Supluskoha rajamine	Fondid, Põlva vald, MTÜ, külaelanikud

8. Arengukava jälgimine

Arengukava on aluseks küla ühisele tegutsemisele ja arenemisele. Iga arengukava vajab regulaarset korrigeerimist ja seetõttu on planeeritud, et minimaalselt iga aasta tagant tehakse külakoosolekul kokkuvõtte ja antakse hinnang arengukava raames tehtud töödele, vaadatakse läbi arengukava ja vajadusel viiakse sisse muudatused. Arengukava muutmise algatamist ja ajakohasuse täitmise eest vastutab MTÜ “Nooritsmetsa“.